

MALİ KILAVUZ

Yıl: 18

Sayı: 71

Ocak-Mart 2016

ISSN: 1302-5597

Doç. Dr. Duran BÜLBÜL

Türkiye'de Yerel Yönetimlerin Kamu Kesimi Bütçesi Üzerine Etkileri

Mehmet KOÇDEMİR

Yeni Kamu İşletmeciliği ve 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu

Ömer KÖSE

İhale İşlemlerini Yürütmekle Görevli Olanların "İkinci Dereceye Kadar" Kayın Hısmılarından Ne Anlaşılması Gerektiği

Ahmet ARSLAN

Köy Bütçeleri, Muhasebe ve Denetimi

Av. Duygu KILIÇ ÇAYLI, İlyas KILIÇ

Mal Alım İhalelerinde Aşırı Düşük Teklif Sorgulaması Zorunlu Mu? Yasal Düzenlemeler ve Öneriler

Ahmet ARSLAN, Selim GÜDAY

Bütçe Kanununda Yer Alan Konaklama Bedeli Düzenlemesi ve Söz Konusu Düzenlemenin Anayasa Mahkemesi Kararına Aykırılığı Sorunu

Özkan COŞAR

İhale Temel İlkeleri Çerçevesinde "Benzer İş" Tanımına Genel Bir Bakış

Recep LEVENT

Statü, Çalışma Şekli ve Dönemlere Göre Yaşlılık veya Emeklilik Aylığı Bağlanma Şartları

Oktay ÇAMDELEN

Soruşturmacının Düzenlediği Rapordaki Önerilerinden Dolayı Sorumluluğu Var mıdır?

İbrahim KILIÇASLAN

Soruşturma İzni Kararı: İdari İşlemlerin Nitelikleri ve Unsurları Açısından Analiz

SORULAR & CEVAPLAR

www.malikelavuz.com

Mal Alım İhalelerinde Aşırı Düşük Teklif Sorgulaması Zorunlu Mu? Yasal Düzenlemeler ve Öneriler

Av. Duygu KILIÇ ÇAYLI
Ankara Barosu Avukatı
duygukilic@kilichukuk.org

İlyas KILIÇ
Kamu Yönetimi Uzmanı
ilyaskilic@kilichukuk.org

Özet

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun (Kanun) ihale yapan idarelere yüklediği en önemli yükümlülüklerden biri de, "kaynakların verimli kullanılması" görevidir.¹ Kanun'un amir hükümleri idareleri her ihalede kamu kaynaklarının uygun şartlarla harcanıp harcanmadığını denetlemeleri hususunda, zorunlu kılmaktadır. Bu denetimin en önemli unsurlarından biri de ihalede verilen teklif fiyatlarının, piyasa fiyatlarına uygun olup olmadığının ölçülmesi ile gerçekleşir. Ancak, ihale yapan idarelerin genellikle, mal alım ihalelerinde aşırı düşük teklif sorgulaması yapmadan, ihale kararı verdiği de bilinmektedir. Bunun iki nedeni bulunmaktadır: Birincisi, ikincil ihale mevzuatında aşırı düşük teklif sorgulaması için sınır değer hesaplamasına ait açıklamaların ve yapılacak usullerin belirlenmemesidir. İkincisi ise idarelere aşırı düşük teklif sorgulaması yapıp yapmama konusunda, takdir hakkının sağlanmış olmasıdır.

¹ bk. 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun Temel İlkeler başlıklı 5'inci maddesi.

Kamu kaynaklarının verimli ve uygun şartlarda harcanmasının sağlanması için; ihale mevzuatında düzenlemelerin yapılması ve mal alımı ihalesi yapan idarelerin sınırsız takdir yetkisinin kısıtlanması, Kanun'un ruhuna ve amir hükümlerine uygun olacaktır.

Anahtar Kelimeler

Mal Alım İhaleleri, Aşırı Düşük Teklif, Aşırı Düşük Teklif Sorgulaması, Ekonomik Olarak En Avantajlı Teklif, Sınır Değer

Giriş

İhale sistemimiz; idarelerin önceden hazırladığı yaklaşık maliyet ile serbest piyasa koşulları içerisinde ihalede oluşan tekliflerin karşılaştırması sonucu oluşan denge üzerinden yürütülmektedir.² Yani ihale sistemimiz, ihalede en ucuz mal yerine, ekonomik olarak en avantajlı teklifin belirlenmesi esasına dayanmaktadır.³

² bk. 4734 sayılı Kanun'un Aşırı Düşük Teklifler başlıklı 38'nci maddesi.

³ bk. 4734 sayılı Kanun'un Gereçeklerinde, ekonomik olarak en avantajlı teklif üzerinde ihalenin bırakılması esasını benimsenmiştir.

Ancak mal alım ihalelerinde, halen aşırı düşük teklif sorgulaması yapılmasında idarelerin pek de gönüllü olmadığı, ihaleye katılan isteklilerin de bu hususu kanıksadığı, Elektronik Kamu Alımları Platformu (EKAP) üzerinden ilan edilen ihale dokümanları ve de uyumsuzluk kararlarından anlaşılmaktadır.

Yapım ve de hizmet alımlarının aksine mal alımları için Kamu İhale Genel Tebliği'nde ve de ikincil mevzuatta "sınır değer hesaplaması" ile aşırı düşük tekliflerin nasıl yapılacağı ile ilgili usuller belirtilmemiştir. Bu durum ise mal alım ihalelerinde düşük teklifler için sorgulama yapıp yapılmaması takdirinin, tümüyle idarelere verilmesi anlamına gelmektedir.

Keza yaşanan bir olayda şikâyetçi firma; ihale üzerinde bırakılan isteklinin teklif tutarının (268.500,00 TL) yaklaşık maliyetin (392.135,00 TL) 123.635,00 TL altında olduğu ve anılan istekliden aşırı düşük teklif açıklaması istenmesi gerektiği yönünde itirazın şikâyet başvurusunda bulunmuştur. Ancak Kamu İhale Kurulu; "Kamu İhale Kurumu tarafından mal alımı ihalelerine ilişkin olarak aşırı düşük tekliflerin tespiti, değerlendirilmesi ve ekonomik açıdan en avantajlı teklifin belirlenmesi amacıyla sınır değer veya sorgulama kriterleri belirlenmediği için teklif fiyatı, "diğer tekliflere" veya "yaklaşık maliyete" göre aşırı düşük olanlara yönelik aşırı düşük teklif sorgulaması yapılması hususunda ihale komisyonlarına takdir yetkisi tanındığı anlaşılmaktadır. Bu durumda, mal alımı ihalelerinde aşırı düşük teklif sorgulaması yapılmasının idarelerin takdirinde olduğu ve aşırı düşük teklif fiyatı ile ihale konusu işin yapılmasına

karar verilmesi halinde dahi, yüklenicinin edimini ifa etmiş sayılabilmesi için idarece malın muayene ve kabulünün yapılmasının şart olduğu hususu dikkate alındığında, aşırı düşük teklif sorgulaması yapılmaksızın ihale komisyonu kararı alınması işleminin mevzuata aykırılık teşkil etmediği sonucuna varılmış olup başvuru sahibinin konuya ilişkin iddiası yerinde bulunmamıştır." şeklinde karar vermiştir.⁴

Ancak, mal alım ihalelerinde idarelere verilen bu takdir hakkının, Kanun'un "kamu kaynaklarının etkin ve verimli kullanılması" ilkesine ve Kanun'un Aşırı Düşük Teklifler başlıklı 38'inci maddesine uygun olmadığını düşünmekteyiz.

En ucuz değil, ekonomik olarak en avantajlı teklifin belirlenmesi, Kanunun ihale yapan idarelere yüklenen bir sorumluluktur.

1. Mal Alım İhalelerinde Aşırı Düşük Teklif Sorgulama Yapılmamasının Ortaya Çıkardığı Sorunlar Nelerdir?

İdarelerin ihtiyacı olan ve almak zorunda kaldıkları mallar, o idarenin yapacağı kamu hizmetinin kalitesini de belirler. Örneğin bir hastaneye alınacak tıbbi cihazın kalitesi, o hastanede yapılacak tedavi hizmetinin de kalitesini doğrudan etkilemektedir. Bu yüzden de her idare, kendisine ayrılan ödenekle orantılı olarak, en iyi ürünü almayı amaçlar. Ancak idarenin belirlediği orijinal ürünün ikamesi ve çok daha düşük fiyatına mal olan taklit ve de kalitesizinin de piyasada kolaylıkla bulunduğu bilinmektedir. İdeal bir ihale

⁴ bk. Kamu İhale Kurulu'nun 12.08.2015 tarihli 2015/UM.I-2195 sayılı kararı

sisteminde, kaliteli ve orijinal A ürünü ile kalitesiz, taklit ve ucuz B ürünün yarışması halinde, kalitesiz ve ucuz B ürününün daha ihale aşamasında elenmesi gerekmektedir.

Kalitesiz taklit ve ucuz B ürününün ihale sürecinde elenmemesi, o idarenin sözleşme sürecinde oldukça sıkıntılı bir süreç yaşamasını da beraberinde getirmektedir. Bu da ihale yapan idarenin, ilerleyen süreçte zaman ve maddi kayba uğramasına neden olmaktadır. Keza idare kalitesiz, ucuz ve taklit B ürünü teklif eden istekliyle sözleşme imzalayacak, sözleşme aşamasında yapılan muayene ve kabullerde tespit edilebilirse, B ürünü teklif eden yüklenici ile sözleşme fesh edilip, yeni bir ihaleye çıkılacak ve süreç yeniden başlayacaktır. Belki de boşa geçen süreçte, idareye verilen ödenek de iade edilmek zorunda kalınacak, idarenin almayı amaçladığı A ürünü ile kaliteli hizmet verme umudu boşa çıkmış olacaktır!

Yukarıda anlatılan durumdan daha olumsuz ise, kalitesiz ve ucuz B ürününün muayene ve kabul aşamasında tespit edilememesidir. Keza kalitesiz taklit ürünün muayene ve kabulde geçmesi halinde, idare kalitesiz B ürününü kullanmak ve hizmet vermek zorunda kalacaktır! Bu durum da, ihaleyi yapan idarenin, verdiği hizmetin kalitesini düşürecek, belki de hiç hizmet vermeden, ödenen paranın boşa gitmesine neden olacaktır!

Yukarıda belirttiğimiz üzere, ihale yapan idarenin kaynakların verimli kullanılması ilkesinin şartlarından biri de en ucuz değil, ekonomik olarak en avantajlı teklifin seçilmesinden geçmektedir. Bunun şartı ise; idarenin yaptığı fiyat araştırması, yani yaklaşık maliyetinden çok düşük olan teklif veren isteklilere daha ihale aşamasında

teklifinin gerçekçi fiyatlara uygun olup olmadığının sorgulamasının yapılmasıdır.

İdareler ihaleden önce belirledikleri yaklaşık maliyetin çok altındaki fiyatları sorgulamadan, mal alımını gerçekleştirmemelidir.

2. Mal Alımı İhalelerinin Aşırı Düşük Teklif Sorgulaması Yapılmadan Sonuçlandırılmasının Nedenleri Nelerdir?

Kamu kaynaklarının verimli kullanılması ile doğrudan ilgili olan aşırı düşük teklif sorgulaması işlemi, Kanun'un "Aşırı Düşük Teklifler" başlıklı 38'inci maddesi "*İhale komisyonu verilen teklifleri değerlendirdikten sonra, diğer tekliflere veya idarenin tespit ettiği yaklaşık maliyete göre teklif fiyatı aşırı düşük olanları tespit eder. Bu teklifleri reddetmeden önce, belirlediği süre içinde teklif sahiplerinden teklifte önemli olduğunu tespit ettiği bileşenler ile ilgili ayrıntıları yazılı olarak ister.*" hükmüyle, cinsi, konusu ve usulü ne olursa olsun yapılan tüm ihalelerde, idarelere yükümlülük getirmektedir.

Ancak yapım ve hizmet alımlarında oldukça işlevsel olarak kullanılan aşırı düşük teklif sorgulama işlemleri, mal alımlarında nadiren kullanılmaktadır. Bunun çeşitli sebepleri bulunmaktadır:

2.1. Kamu İhale Kurumu, Mal Alım İhalelerinde İdarelerin Aşırı Düşük Teklif Sorgulama Yapmasına Yönelik Yeterli Düzenleme Yapmamıştır.

Kamu İhale Kurumu, Kanunailişkin bütün mevzuatı, standart ihale dokümanlarını ve tip sözleşmeleri hazırlamak, geliştirmek ve

uygulamayı yönlendirmekten sorumludur.⁵ Ancak yukarıdaki Kurul kararında da belirtildiği üzere mal alımlarında; aşırı düşük tekliflerin tespiti, değerlendirilmesi ve ekonomik açıdan en avantajlı teklifin belirlenmesi amacıyla sınır değer veya sorgulama kriterleri, Kamu İhale Kurumu'nun kuruluşundan itibaren geçen 13 yıllık süre içerisinde, belirlenmemiştir.

EKAP üzerinden Kurum'a yapılan yapım ve hizmet ihalelerine yönelik başvurular incelendiğinde, çoğunluğunun aşırı düşük tekliflere yapılan itirazların olduğu görülür. Yani hizmet ve yapım işlerinde, Kurum en çok aşırı düşük tekliflere yapılan başvurular için mesai harcamaktadır. Keza Kamu İhale Kurulu, 2014 yılında 4.251 inceleme yapmıştır. 2014 yılında 250 çalışma günü olduğu da değerlendirildiğinde, her gün 17 şikâyet konusu dosyanın, tek bir kurul tarafından karara bağlandığı anlaşılmaktadır!

Yani yapım ve hizmet ihalelerinde sınır değer hesaplanması ve aşırı düşük teklif sorgulamasına yönelik usuller belirlendiğinden, ihalede bu konuda hukuka aykırı durumlarla karşılaşan istekliler sıklıkla başvuru yapmaktadır. Mal alımlarında da aşırı düşük sorgulama kriterleri belirlenmiş olsaydı, kanaatimizce yapım ve hizmet alımlarında olduğu gibi, aşırı düşük teklif sorgulamaları için de Kamu İhale Kurumuna oldukça fazla başvuru olacaktı. Hiç kuşkusuz bu durum Kurumun iş yükünü daha da artıracak, belki de mal alım ihalelerinde karar alma süreçleri daha da uzayacaktır.

Ancak bu durum, Kanun'da yer alan bir hükmün, ikincil mevzuatta düzenleme

⁵ bk.4734 sayılı Kanun'un 53'ncü maddesi.

yapmayarak işlevsiz hale getirilmesini, haklı çıkarmamaktadır.

Aşırı düşük teklif sorgulaması yapmayan idare, zaman ve kaynak kaybına uğrayacaktır.

2.2. İdareler Mal Alımlarını, Aşırı Düşük Teklif Sorgulaması Yapmadan, İhtiyaçlarını Bir An Önce ve Sorun Yaşamadan Temin Etmek Eğilimindedirler

İdarelerin ihalesini yaptığı "personel taşıma", "güvenlik", "yemek pişirme" gibi hizmet alımları ile "baraj", "yol" vb. yapım işlerinin aksine, mal alım ihaleleri; çoğunlukla devamlılık gerektiren veya ertesi yıllara sarkan ihtiyaçlar kapsamında değildir. Bu nedenle de mali yıl içerisinde kendilerine ayrılan ödeneği, o mali yıl bitmeden harcama eğilimi içerisindedirler.⁶ Yani idareler aktarılan ödenek konusu malın biranönce ihalesinin yapılarak sözleşmesinin yapılması, muayene kabulünün yapılarak hakedişin verilmesi konusunda, zaman ile yarışmaktadırlar. Birçok idare, mal alım ihalelerinde aşırı düşük teklif sorgulaması için Kamu İhale Kurumu'nca bir sınır değer ve usul belirlenmemişken, aşırı düşük teklif sorgulaması yaparak süreci uzatmak ve şikâyet, itirazın şikâyet gibi mekanizmalarla ihalenin gecikmesi, iptali

⁶ 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi Kontrol Kanunu'nun Gelecek yıllara yaygın yüklenmeler başlıklı 28'inci maddesi ve Ertesi Yıla Geçen Yüklenme başlıklı 27'nci maddesi Merkezî Yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin, hangi alımları cari yıl içerisinde yapacaklarını düzenlemiştir. Kanun maddeleri bir mali yıl içinde tamamlanması mümkün olmayan yatırım projeleri için gelecek yıllara yaygın yüklenmeye girişebilmesine, üst yöneticilerin onayı ile cevaz vermektedir.

gibi hususları göze almak istememektedir.

Mal alımları için aşırı düşük teklif sorgulaması yapılması, Kanuni bir zorunluluktur.

2.3. Tedarikçiler, Mal Alım İhalelerinde İdarelerin Aşırı Düşük Teklif Sorgulaması Yapmamasını Benimsemiş Olduklarından, İhalelere Yönelik Başvuru Yapmaktan Kaçınmaktadırlar

Yapım ve hizmet alımlarında ihaleye katılan istekliler, ihalenin sonucunu kestiremezler. Çünkü sınır değer altında kalan isteklilere aşırı düşük teklif sorgulaması yapılır ve en düşük teklifi veren ancak aşırı düşük teklif sorgulamasını uygun şekilde vermeyen istekliler elenir. Bazen de sınır değer üzerinde ve hiç sorgulama yapılmayan istekli üzerinde ihale bırakılır.

Ancak mal alımlarında sınır değer belirlenmediği ve de aşırı düşük teklif sorgulaması da yapılmadığı için, istekliler daha ihale sonuçlanmadan, ilk oturumda verilen fiyatlar üzerinden, ihalenin kimin üzerinde kalacağını tahmin ederler. Örneğin 100 TL yaklaşık maliyeti olan bir malzeme için 90, 85,80 ve 35 TL teklif verilmesi halinde, idarenin 35 TL teklif veren istekliye sorgulama yapmadan ihaleyi bırakacağı bilinir. Bu algı ihale sistemimizde 2002 yılında 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu kabul edilmeden önce de mevcuttu.⁷ Maalesef yeni Kanun ile de herhangi bir şey değişmemiştir.

⁷ Mal alımları, 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu yürürlüğe girdiği 2003 tarihine kadar, ihalenin en düşük fiyatı veren istekliler üzerine bırakıldığı 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu hükümleriyle yapılmaktaydı.

Bu yüzden de daha ihale salonuna girerken, hangi isteklinin hangi teklifi vereceğini tahmin eden istekliler buna göre davranış sergilerler. Mal alımı ihalelerinde tedarikçiler arasında, “en düşük teklifi veren kazanır” yönündeki algının yerleştiğini söylemek mümkündür. Bu yüzden mal alım ihalelerinde Kamu İhale Kurumu’na itirazın şikâyet başvurusu yapma oranı da oldukça düşüktür.⁸ Önceden verilecek teklif fiyatları tahmin edilen ihalenin, 4734 sayılı Kanun’un gerekçelerine ve çağdaş ihale sistemlerine uygun olmadığını söylemek mümkündür.

Kanımızca bu konu tedarikçiler tarafından idare mahkemeleri ve Danıştay nezdinde dava konusu yapılsaydı, hizmet ve yapım ihalelerinde olduğu gibi mal alımı ihalelerine yönelik ikincil mevzuatında da, düzenleyici kararlar alınabilirdi.

Mal alımlarında aşırı düşük teklif sorgulaması yapılmayacağı yönünde ihale yapan idarelerin ve ihaleye katılan isteklilerin önyargıları, 4734 sayılı Kanun ile de giderilememiştir.

3. Aşırı Düşük Teklif Sorgulaması Yapılmadan Gerçekleşen Mal Alım İhaleleri, 4734 Sayılı Kanuna Uygun Değildir

4734 sayılı Kanun genel gerekçesinde; “Taahhüdün yerine getirilmesine engel nitelikteki aşırı düşük tekliflerin reddedilebilmesine ilişkin özel düzenleme

⁸ 2014 tarihinde Kurum’a yapılan 4251 başvurunun, 2785 adedi hizmet, 825 adedi hizmet olmasına rağmen, sadece 641 adedi mal alımlarında yapılmıştır. bkz. Kamu İhale Kurumu’nun resmi web sitesi http://www1.ihale.gov.tr/Duyurular2012/2014_kamu_alimlari_raporu.pdf Tablo 4.8.’den alınmıştır.

yapılmıştır. “

4734 sayılı Kanun 38’inci maddesi gerekçesinde; “*Avrupa Birliği mevzuatına uyum sağlamak ve işin gerektiği şekilde yapılmasına imkan verecek sorumlu bir teklif hazırlanıp hazırlanmadığını tespit etmek üzere, ihale komisyonunun yaklaşık maliyete göre aşırı düşük olduğunu belirlediği teklifleri hemen reddetmek yerine, bu teklif sahiplerinden tekliflerinin bileşenleri ile ilgili olarak açıklama istemesine ve bu açıklamalar çerçevesinde nihai değerlendirmesini yapmasına imkan tanınmıştır.*”

denilmektedir. Anılan Kanun’un Aşırı Düşük Teklifler başlıklı 38’inci maddesi de ihale yapan idareleri, yapılacak ihalenin türünü ayırt etmeksizin bu işleme tabi tutmasını zorunlu kılmaktadır.

Ancak yukarıda sayılan nedenlerle, mal alımlarında aşırı düşük teklifler için herhangi bir açıklama yapılması istenilmemektedir!

Aşırı düşük teklif sorgulaması yapılmadan mal alımı ihalesinin sonuçlandırılmasının, hukuka aykırı olduğu açıktır. Keza yaşanan bir olayda şikâyetçi firma; “Yaklaşık maliyeti 125.706,66 TL olan altıncı kalemin sehven teklif etmiş oldukları 7.650,00 TL teklif bedeli ile uhdelerinde bırakıldığı, sehven iki ayrı kaleme yapılan tekliflerin yerlerinin karıştırılmasından dolayı, altıncı kaleme verilen hatalı teklifin aşırı düşük teklif olarak değerlendirilerek reddedilmesi suretiyle ihalenin ikinci en avantajlı teklif veren istekli üzerinde bırakılması gerektiği “iddia edilmiş, bu iddia idare ve Kamu İhale Kurulunca reddedilmiştir. Ancak başvuru sahibi firma, idare mahkemesi nezdinde

açtığı davada haklı bulunarak idarenin aşırı düşük teklif sorgulaması yapması gerektiği hususunda hükme varılmıştır.⁹

4734 sayılı Kanun hükümleri değerlendirildiğinde; ihale komisyonunun verilen tekliflerden, diğer tekliflere veya idarenin tespit ettiği yaklaşık maliyete göre teklif fiyatı aşırı düşük olanları tespit etmesi gerekir. Yukarıda verilen örnekte belirtildiği üzere, 125.706,66 TL yaklaşık maliyeti olan bir ihalede 7.650,00 TL teklif veren istekli için belirlenen süre içinde teklifte önemli olduğu tespit edilen bileşenler ile ilgili ayrıntıların, idare tarafından yazılı olarak istemesi gerekmektedir. Verilen cevaplar ise idare tarafından değerlendirilerek, açıklaması yeterli görülmeyen veya yazılı açıklamada bulunmayan isteklinin teklifinin reddine karar verilmesi gerekir. Yani idarenin tespit ettiği yaklaşık maliyete göre aşırı düşük olan teklifi sorgulama yapmadan kabul veya reddetmesi Kanun gerekçelerine, Kanun’un “Aşırı Düşük Teklifler” başlıklı 38’inci maddesine ve Kanun’un Temel İlkeler başlıklı 5’inci maddesinin “*kaynakların verimli kullanılması*” ilkesine aykırı olacaktır.

Mal alımlarında yapılacak aşırı düşük teklif sorgulaması daha basit ve açıklaması kolay olduğundan, idareler süre kaybetmeden ihaleyi sonuçlandırabileceklerdir.

Sonuç ve Öneriler

“Mal alımlarında aşırı düşük teklif sorgulaması yapılmaz!” algısı yanlıştır. Bu algının sonlandırılması ve önemlisi ise

⁹ Bk. Ankara 14. İdare Mahkemesinin 16.04.2015 tarih ve E:2015/322, K:2015/467 sayılı kararı

kamu kaynaklarının verimli kullanılmasının sağlanması için, mal alımlarında da aşırı düşük teklif sorgulamaları yapılmalıdır.

Yukarıda da belirttiğimiz üzere, mal alım ihalelerine yönelik olarak Kurum tarafından bir an önce sınır değer ve aşırı düşük teklif sorgulamaları için gerekli düzenlemeler yapılmalıdır. Ancak Kurum'un artacak olan iş gücünün de azaltılması gerektiği kanaatindeyiz. Bunun için; Kamu İhale Kurumu adına karar veren Kurul sayısının; mal, hizmet ve yapım işleri olmak üzere, en az üçe çıkartılması konusu değerlendirilmelidir.

İdarelerin ise aşırı düşük teklif sorgulaması ile süre kaybına uğrayıp, mali yıl içerisinde mal alımını sonuçlandıramama yönündeki tereddütleri giderilmelidir. Bunun için, hizmet ve yapım işleri gibi ihale öncesinde aday ve istekli olabileceklerin yoğun olarak hazırlanmasını gerektirmeyen mal alım ihalelerinin, ilan sürelerinin kısaltılması uygun olacaktır. Örneğin "köprü yapımı" veya "baraj yapımı" ihalesi ile "kömür alım" ihale ilan sürelerinin neden aynı olduğu sorgulanmalıdır. Kanaatimizce piyasadan hazır alınıp satılan mallara ait ilan sürelerinin, yarı yarıya düşürülmesi hususunda yasal düzenlemeye gidilmelidir.

Sonuç olarak, mal alımlarında yapılacak aşırı düşük teklif sorgulamaları, hizmet alımları ve yapım işlerinde olduğu gibi karmaşık olmayacağından, süreç daha basit ve cevap verilebilir olacaktır.¹⁰ En önemlisi

¹⁰ Kamu İhale Genel Tebliği'nin 79.2.2.7. maddesinde de belirtildiği üzere; isteklinin kendi ürettiği, aldığı veya sattığı mallara ilişkin fiyatları teklif etmesi halinde aşırı düşük teklif sorgulama daha kolaydır. Çünkü teklifi oluşturan maliyet bileşenlerine ilişkin olarak isteklinin kendi ürettiği, aldığı veya sattığı

de aşırı düşük sorgulama yapan idare, mal alımının kaynağını öğrenmiş olacağından, yerli üreticiler için avantajlı bir durum da oluşacak, aracı şirketlerin daha az ihalelere katılması sağlanarak, yerli üretim desteklenmiş olacaktır.

mallara ait fiyatlar istekliyle tam tasdik sözleşmesi yapan veya beyannamelerini imzalamaya yetkili olan meslek mensubu tarafından düzenlenen maliyet/satış tutarı tespit tutanağı (Ek-O.7) ile açıklama yapılabilir.